

ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ ЗАПАСІВ В УМОВАХ КОМП'ЮТЕРИЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

© 2017 СУПРУНОВА І. В., КИРИЛЮК Б. Л.

УДК 657.42

Супрунова І. В., Кирилюк Б. Л. Особливості оцінки запасів в умовах комп'ютеризації бухгалтерського обліку

Проблема оцінки активів, зокрема запасів, завжди була однією з головних у бухгалтерському обліку, оскільки існує варіативність визначення суми операції, що становить актуальне завдання для управління. Вибір оцінки запасів повинен розглядатися з точки зору економічної доцільності, визначення фінансового результату та бути частиною стратегічного плану підприємства. Виявлено методи оцінки вибуття виробничих запасів, їх переваги та недоліки, а також розглянуто напрями моделювання оцінки запасів у системах бухгалтерського обліку в Україні, СРСР і МСБО, кожен з яких пропонує альтернативність вибору. Розглянуто автоматизацію відповідних процесів на підприємстві, що забезпечує оперативність розрахунків та вибір оптимального варіанта оцінки, зменшує трудомісткість та в цілому формує єдину інформаційно-комунікативну систему підприємства з метою оперативного представлення даних щодо активів та запасів зокрема.

Ключові слова: автоматизація, виробничі запаси, інформаційні бар'єри, інформаційно-комунікативна система, методи оцінки запасів, оцінка в бухгалтерському обліку.

Рис.: 1. **Табл.:** 2. **Бібл.:** 14.

Супрунова Ірина Валеріївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і аудиту, Житомирський державний технологічний університет (вул. Чуднівська, 103, Житомир, 10005, Україна)

E-mail: Irinka13s@rambler.ru

Кирилюк Богдан Леонідович – здобувач кафедри обліку і аудиту, Житомирський державний технологічний університет (вул. Чуднівська, 103, Житомир, 10005, Україна)

E-mail: kyryluk@edsson.com

УДК 657.42

UDC 657.42

Супрунова І. В., Кирилюк Б. Л. Особенности оценки запасов в условиях компьютеризации бухгалтерского учета

Проблема оценки активов, в частности запасов, всегда была одной из главных в бухгалтерском учете, поскольку существует вариативность определения суммы операции, определение которой составляет актуальную задачу для управления. Выбор оценки запасов должен рассматриваться с точки зрения экономической целесообразности, определения финансового результата и быть частью стратегического плана предприятия. Определены методы оценки выбытия производственных запасов, их преимущества и недостатки, а также рассмотрены направления моделирования оценки запасов в системах бухгалтерского учета в Украине, СССР и МСФО, каждое из которых предлагает альтернативность выбора. Рассмотрена автоматизация соответствующих процессов на предприятии, что обеспечивает оперативность расчетов и выбор оптимального варианта оценки, уменьшает трудоемкость и в целом формирует единую информационно-коммуникативную систему предприятия с целью оперативного представления данных об активах и, в частности, о запасах.

Ключевые слова: автоматизация, производственные запасы, информационные барьеры, информационно-коммуникативная система, методы оценки запасов, оценка в бухгалтерском учете.

Рис.: 1. **Табл.:** 2. **Библ.:** 14.

Супрунова Ирина Валерьевна – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры учета и аудита, Житомирский государственный технологический университет (ул. Чудновская, 103, Житомир, 10005, Украина)

E-mail: Irinka13s@rambler.ru

Кирилюк Богдан Леонидович – соискатель кафедры учета и аудита, Житомирский государственный технологический университет (ул. Чудновская, 103, Житомир, 10005, Украина)

E-mail: kyryluk@edsson.com

Suprunova I. V., Kyryluk B. L. The Features of Stock Valuation in the Context of Computerized Accounting

The valuation of assets, in particular stocks, has always been one of the main accounting issues, since there is a variance in the determination of the transaction amount, which is a topical task for management. The choice of stock valuation should be considered in terms of economic feasibility, determination of financial result, and be part of the enterprise's strategic plan. The article defines methods for valuation of decrease in the production stock, their advantages and disadvantages, considers directions of modeling the stock valuation in Ukraine, the USSR, and the IFRS, for each of these can offer an alternative choice. Automation of the relevant processes in the enterprise has been considered, which ensures the timeliness of calculations and the choice of the best valuation variant, reduces the labor intensity and generally creates a unified information and communication system for enterprise, with a view to prompt providing data on assets and, in particular, on stocks.

Keywords: automation, production stocks, information barriers, information and communication system, stock valuation methods, accounting valuation.

Fig.: 1. **Tbl.:** 2. **Bibl.:** 14.

Suprunova Iryna V. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting and Auditing, Zhytomyr State Technological University (103 Chudnivska Str., Zhytomyr, 10005, Ukraine)

E-mail: Irinka13s@rambler.ru

Kyryluk Bogdan L. – Applicant, Department of Accounting and Auditing, Zhytomyr State Technological University (103 Chudnivska Str., Zhytomyr, 10005, Ukraine)

E-mail: kyryluk@edsson.com

Для здійснення безперебійного процесу виробництва підприємству необхідно мати виробничі запаси в достатній кількості. Вони, як і інші оборотні активи, при споживанні повністю переносять свою вартість на створювану продукцію, тому в суб'єктів господарювання виникає необхідність об'єктивної оцінки запасів.

Питання оцінки запасів тривалий час становить науковий інтерес дослідників: Л. М. Васильєва, Н. В. Бондарчук [1], С. І. Жмицько, В. А. Кударенко [2; 3], Г. О. Іван-

цова, Л. Ф. Андреева [4], В. Лопатовський, О. Жовтківська [7], В. А. Нехай [9], Т. М. Одінцева, А. С. Прокопенко [10], Т. Ф. Плахтій [11]. Порівняльний аспект вітчизняного та міжнародного законодавства здійснили Г. Ю. Коблянська, К. О. Ревенко [5]. Шляхи вдосконалення організації обліку виробничих запасів представлено в роботі О. П. Левченко [6].

Метою статті є розгляд наукових праць щодо оцінки запасів, моделювання оцінки запасів у системі бухгал-

терського обліку України (ПСБО) та міжнародного законодавства, розкриття особливостей оцінки запасів в умовах формування інформаційно-комунікативної системи підприємства та комп'ютеризації бухгалтерського обліку.

Запаси виступають одним із найбільш значущих складових у структурі активів підприємства. Їх використання напряму пов'язано з операційною діяльністю підприємства, забезпечуючи функціонування суб'єкта господарювання.

Актуальним на сьогодні завданням управління є автоматизація процесів на підприємстві, що, з метою формування єдиної інформаційно-комунікативної системи, повинно включати всі напрями діяльності підприємства. Складові організаційної моделі бухгалтерського обліку запасів в умовах побудови інформаційно-комунікативної системи підприємства зображено на рис. 1.

Таким чином, формування інформаційно-комунікативної системи підприємства забезпечується засобами комп'ютеризації бухгалтерського обліку та спрямовано на отримання якісної інформації з метою аналізу стану, руху, забезпеченості та ефективності використання. У такому контексті важливу роль відіграє оцінка як елемент методу бухгалтерського обліку. Проблема правильної оцінки активів, зокрема запасів, завжди була однією з головних у бухгалтерському обліку. Оскільки для господарської операції є декілька варіантів визначення суми операції, правильність оцінки визначає актуальне завдання для управління. Такий вибір повинен розглядатися з точки зору економічної доцільності, що вимагає високого професіоналізму бухгалтера.

Достовірна та своєчасна інформація про стан запасів надає можливість керівництву більш точно оцінювати ефективність функціонування підприємства,

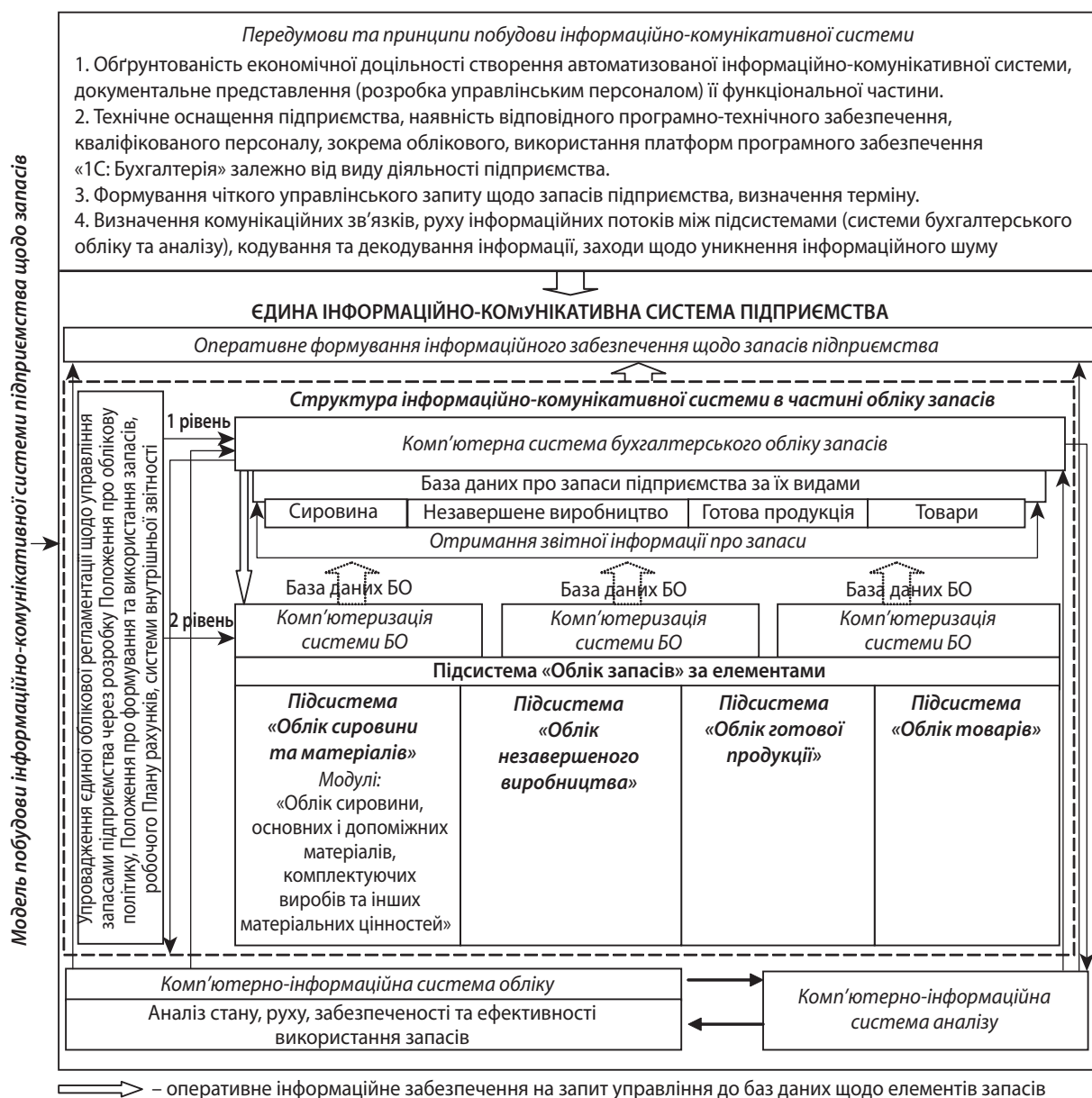

Рис. 1. Організаційна модель бухгалтерського обліку запасів в умовах побудови інформаційно-комунікативної системи підприємства

а оскільки інтереси зацікавлених осіб в оцінці та обліку запасів відрізняються, а фінансова звітність не здатна задовільнити інформаційні потреби даних осіб повною мірою, виникає проблема найбільш якісного та ефективного способу відображення запасів у бухгалтерському обліку [10].

Про це також наголошують Л. М. Васільєва та Н. В. Бондарчук, зазначаючи, що правильна, достовірна оцінка господарських засобів має велике значення для об'єктивної характеристики ресурсів підприємства, чіткого визначення фінансових результатів, від її правильності залежить адекватність і надійність даних, які надаються бухгалтерським обліком [1, с. 106].

Відомо, що на практиці бухгалтери використовують один метод оцінки вибуття для запасів, однак Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»

[13] передбачає методи ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів, середньозваженої собівартості, собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО), нормативних витрат і за ціною продажу.

Перед підприємством постає завдання вибору такого методу, який би найбільше відповідав його потребам: не завищував фінансових результатів діяльності, не занижував собівартості готової продукції, був простим і легким у застосуванні [7].

Переваги та недоліки методів оцінки вибуття виробничих запасів представлено в *табл. 1*.

Таким чином, бачимо, що на вибір кожного методу (який має свої особливості), впливає сфера та галузь діяльності, кількість запасів на підприємстві. Як зазначає В. А. Нехай, вибір і застосування методів

Таблиця 1

Переваги та недоліки методів оцінки вибуття виробничих запасів

Метод	Переваги	Недоліки
За ціною продажу	Розповсюджений у роздрібній торгівлі. Оперативне реагування на зміну ціни придбання	У балансі відображається продажна вартість товарів за вирахуванням нереалізованої торгової націнки, яка досить приблизна і може відхилятися від реальної вартості товарів
Ідентифікованої собівартості	– Найбільш точний метод; – для кожної одиниці запасів використовується спеціальне маркування, яке дозволяє визначити її собівартість; – прийнятний при застосуванні бухгалтерських програм	– Трудомісткість методу; – однакові запаси обліковуються за різною вартістю, що не завжди зручно; – можливість маніпулювання сумою прибутку; – складність контролю придбання й використання конкретних одиниць кожного найменування запасів
Нормативних витрат	– Можливість поточного оперативного обліку витрат шляхом обліку відхилень від норм; – укрупнення об'єктів обліку; – охоплення нормативними калькуляціями значної частини витрат; – можливість рідше здійснювати інвентаризацію незавершеного виробництва	– Постійний перегляд норм використання запасів, праці, виробничих потужностей та діючих цін; – охоплення нормативними калькуляціями значної частини витрат
Середньозваженої собівартості	– Дає об'єктивну картину руху матеріальних цінностей; – чистий прибуток буде мати середнє значення, яке найбільш відповідає фактичному; – рівномірність списання, реальність стану залишків запасів у балансі та вартості витрачених матеріальних цінностей; – метод не вимагає детального обліку руху за кожною одиницею товарів	– Не приділяється увага останнім за часом цінам, а вони більш доречні в оцінці доходу й при прийнятті управлінських рішень; – у період підвищення цін призводить до того, що підприємства оголошують більший прибуток, ніж справедливий; – недоцільно використовувати, якщо особливості технологічного процесу пов'язані зі щоденним надходженням і витратою запасів
ФІФО	– Простий у використанні та запобігає можливості маніпулювання прибутком; – залишки невикористаних матеріалів відображаються в активі балансу за цінами, які максимально наближені до реальної ринкової вартості, на дату складання звітності; – вигідно застосувати при плановому скороченні закупок матеріалів та при очікуванні падіння цін на продукцію; – у період постійного зростання цін надає найбільш високий з можливих рівень чистого доходу купівельної вартості	– Метод призводить до заниження величини витрат, які списуються за закупівельними цінами на собівартість; – у період зростання цін підприємства оголошують більший прибуток, ніж справжній, і виплачують надлишкові кошти у вигляді прибуткових податків; – завищує фінансові результати, що в умовах інфляції призведе до зниження частки купівельної вартості та до «вимивання» оборотних коштів та нестачі платіжних ресурсів для придбання нових партій товарів за цінами, які постійно зростають

Джерело: доповнено на основі [7].

оцінювання в бухгалтерському обліку має важливе значення для забезпечення достовірності облікових даних, велика кількість яких породжує широку варіативність оцінки активів, власного капіталу та зобов'язань, а відповідно, ще більшу кількість варіантів фінансової звітності, що спричиняє незіставність показників фінансової звітності та відсутність достовірної інформації для визначення макроекономічних показників країни [9, с. 42–43].

Як стверджує Т. Ф. Плахтій, кожен із методів підприємство може обрати на власний розсуд, окрім методу середньозваженої собівартості, оскільки на його користь в літературі свідчать лише його переваги, які проявляються у зручності використання на практиці в плані обрахунків, що сприяє недопущенню на практиці помилок, які в майбутньому можуть спричинити зменшення розміру позитивного фінансового результату. Тому, на думку автора, в питанні оцінки запасів при вибутті не викликає сумніву дієвість методу середньозваженої собівартості [11, с. 297–298].

Погоджуючись з автором, зазначимо, що метод середньозваженої собівартості може використовуватися на будь-якому підприємстві, оскільки надає максимально точну інформацію щодо руху матеріальних цінностей, можливість рівномірного списання та інформування щодо реального стану матеріальних цінностей, не вимагає детального обліку за кожним товаром, що спрощує трудомісткість процесу.

У сучасних умовах глобалізації та інтеграційних процесів важливими є питання адаптації вітчизняного законодавства до міжнародних норм, оскільки Україна є учасником міжнародного ринку, що актуалізує усунення комунікаційних бар'єрів у мові бізнесу. Розглянемо підходи щодо оцінки запасів у системі бухгалтерського обліку України та МСБО, а також СРСР як ретроспективи, що систематизовано в *табл. 2*.

Таким чином, бачимо відмінності, що полягають у виборі методу оцінки запасів при їх вибутті, або на дату балансу. Досліджуючи ПСБО 9 «Запаси» і МСБО 2 «Запаси», Г. Ю. Коблянська, К. О. Ревенко зазначають, що

Таблиця 2

Напрями моделювання оцінки запасів в системі бухгалтерського обліку в Україні, СРСР та МСБО

№ з/п	Методи оцінки об'єктів бухгалтерського обліку	Кількість варіантів моделювання обліку	Варіативні форми складових	Нормативні документи (П(с)БО)
Україна (ПСБО)				
1	Методи оцінки запасів при їх вибутті	5	Ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів; середньозваженої собівартості; собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО); нормативних затрат; ціни продажу	П(С)БО 9 (п. 16); Положення (наказ) про облікову політику підприємства
2	Методи оцінки запасів на дату балансу	2	За найменшою з двох оцінок: – первісною вартістю; – чистою вартістю реалізації	П(С)БО 9 (п. 24); Положення (наказ) про облікову політику підприємства
МСБО				
1	Методи оцінки запасів при їх вибутті	3	Собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО); ідентифікованої собівартості; середньозваженої собівартості	МСБО 2 (п. 25, 27)
2	Методи оцінки запасів на дату балансу	1	Чиста вартість реалізації	МСБО 2 (п. 29)
СРСР				
1	Методи оцінки запасів при їх вибутті	1	За фактичною собівартістю	Рекомендації по веденню бухгалтерського обліку в сільськогосподарських підприємствах
2	Методи оцінки запасів на дату балансу	2	За фактичною собівартістю: 1. За плановою собівартістю їх придбання з виділення відхилень фактичної собівартості від планової. 2. За оптовими (фактурними) цінами з виділенням суми транспортно-заготівельних витрат і націнок підприємств-постачальників	Рекомендації по веденню бухгалтерського обліку в сільськогосподарських підприємствах; Положення про бухгалтерські звіти і баланси державних, кооперативних (крім колгоспів) і громадських підприємств і організацій

Джерело: складено за: [8; 12–14].

визначення поняття запасів, умови визнання та основні поняття є тотожними, основними відмінностями є склад запасів, склад витрат, що входять до собівартості [5, с. 55]. Крім того, застосування кожного зі способів визначається виходячи з облікової політики підприємства, а також з метою оподаткування [3, с. 30]. Кожен із методів оцінюється за впливом на валюту балансу (виходячи із принципу його реальності), звіту про доходи та витрати (в частині формування фінансового результату), податкові платежі (першочергово – податку на прибуток), і рішення, що приймаються адміністрацією (в частині стратегії розвитку) [2, с. 20].

Різноманіття методів оцінки, їх переваги та недоліки, необхідність оперативного вибору актуалізує автоматизацію відповідних процесів. Розглядаючи шляхи вдосконалення оцінки в бухгалтерському обліку, Г. О. Іванцова та Л. Ф. Андреева вказують на потребу в комп'ютеризації бухгалтерського обліку, автоматизації ділянок роботи по оцінці та веденню бухгалтерського обліку, однак із урахуванням особливостей:

1. Можливість не тільки детального багаторівневого обліку, але й аналітичного обліку в різних незалежних розрізах, що принципово неможливо в умовах ручного обліку. Наприклад, схема аналітичного обліку виробничих запасів, реалізована в типовій для України конфігурації програми «1С: Бухгалтерія 7.7» та «1С: Бухгалтерія 8.0» у розрізі місць збереження (чи складів, матеріально відповідальних осіб), власне виробничих запасів і партій виробничих запасів, що надає можливість формувати відповідні звіти.

2. Незважаючи на широкі можливості, комп'ютерні програми не досить добре справляються з обліком за середньозваженими цінами. Вони не дозволяють протягом звітного періоду вводити операції з товарно-виробничими запасами без зазначення ціни і суми, що необхідно для розрахунку середньозваженої ціни і суми наприкінці періоду. При обліку ж при динамічних середніх цінах програми практично не пристосовані до таких подій, як введення документів попередньою датою або датою повернення товарів, чи переміщення між складами (що також має місце і при використанні методів ФІФО та ЛІФО) [4].

Крім того, автоматизація процесів вирішить існуючі проблеми щодо запасів, до яких, у тому числі, відносять необхідність ефективної організації документообігу на всіх стадіях обліку запасів (встановлення максимально коротких термінів часу на передачу та обробку документів з використанням індивідуальних схем руху документів), що передбачає модифіковане використання загальної схеми обліку відповідно до особливостей конкретного підприємства [6, с. 270].

Враховуючи зазначене, вважаємо, що автоматизація обліку, а саме оцінки, надасть більше переваг, оскільки передбачаються можливості фактичної автоматизації всіх процесів, а отже, в реальному режимі формуються варіанти оцінки за різними способами, що дозволять виявити найдоцільніший метод.

ВИСНОВКИ

Проблема оцінки активів, зокрема запасів, завжди була однією з головних у бухгалтерському обліку, оскільки існує варіативність визначення суми операції, що становить актуальне завдання для управління. Вибір оцінки запасів повинен розглядатися з точки зору економічної доцільності, визначення фінансового результату та бути частиною стратегічного плану підприємства. Методи оцінки запасів на підприємстві встановлюються в обліковій політиці відповідно до ПСБО 9 «Запаси», що, своєю чергою, адаптується до міжнародного бухгалтерського законодавства, з метою інтеграції та уникнення комунікаційних бар'єрів. Виявлено методи оцінки виробничих запасів, їх переваги та недоліки, а також розглянуто напрями моделювання оцінки запасів у системі бухгалтерського обліку в Україні, СРСР і МСБО, кожен з яких пропонує альтернативність вибору.

На думку науковців, метод середньозваженої собівартості може використовуватися на будь-якому підприємстві, оскільки надає максимально точну інформацію щодо руху матеріальних цінностей, можливість рівномірного списання та інформування щодо реального стану матеріальних цінностей, не вимагає детального обліку за кожним товаром, що спрощує трудомісткість процесу. Автоматизація таких процесів на підприємстві надає суттєві переваги, зокрема забезпечує оперативність розрахунків та вибір оптимального варіанта оцінки, що зменшує трудомісткість та в цілому формує єдину інформаційно-комунікативну систему підприємства з метою оперативного представлення даних щодо активів та запасів зокрема. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Васильєва Л. М., Бондарчук Н. В. Оцінка як елемент методу бухгалтерського обліку. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2016. Вип. 12 (1). С. 105–108.
2. Жминько С. И., Кударенко В. А. Об оценке материально-производственных запасов организации. *Все для бухгалтера. На пути к международным стандартам*. 2007. № 9 (201). С. 17–21.
3. Жминько С. И., Кударенко В. А. Оценка материально-производственных запасов организации. *Международный бухгалтерский учет. Реформирование финансовой отчетности*. 2007. № 6 (102). С. 26–31.
4. Іванцова Г. О., Андреева Л. Ф. Шляхи удосконалення оцінки в бухгалтерському обліку. URL: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=40150>
5. Коблянська Г. Ю., Ревенко К. О. Порівняльна характеристика ПСБО 9 «Запаси» і МСБО 2 «Запаси». *Економіка: теорія та практика*. 2014. № 2. С. 50–56.
6. Левченко О. П. Шляхи удосконалення організації обліку виробничих запасів. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету*. Сер.: Економічні науки. 2014. № 4. С. 266–270.
7. Лопатовський В., Жовтівська О. Вибір методу оцінки запасів та його вплив на фінансові результати суб'єкта господарювання. URL: http://sophus.at.ua/publ/2014_05_22_23_kampodilsk/sekcija_6_2014_05_22_23/vibir_metodu_ocinki_zapasiv_ta_jogo_vpliv_na_finansovi_rezultati_sub_ekta_gospodarjuvannja/64-1-0-1008

8. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 (МСБО 2) «Запаси» від 01.01.2012 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_021

9. Нехай В. А. Оцінка: елемент методу чи метод бухгалтерського обліку. *Вісник Чернігівського державного технологічного університету*. Сер.: Економічні науки. 2013. № 3. С. 42–46.

10. Одинцова Т. М., Прокопенко А. С. Проблеми учета и оценки материально-производственных запасов. URL: <http://scientific-conference.com/h/sborniki/ekonomicheskije-nauki/668-problemy-ucheta-i-otsenki.html>

11. Плахтій Т. Ф. Порядок оцінки запасів: проблеми та шляхи їх вирішення. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету*. Сер.: Економічні науки. 2013. № 2 (3). С. 292–299.

12. Положение о порядке планирования, начисления и использования амортизационных отчислений в народном хозяйстве. Утверждено Госпланом СССР, Госэкономсоветом СССР, Госстроем СССР, Министерством финансов СССР, ЦСУ СССР и Госбанком СССР 3 апреля 1962 г. // *Справочник бухгалтера государственной торговли/сост.: В. П. Демьянков и Н. А. Дульнев*. М.: Экономика, 1969. 608 с.

13. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» від 20.10.1999 р. № 246 (зі змінами). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>

14. Радостовец В. К., Краснов М. К., Закшевский Е. И. Указания по ведению бухгалтерского учета в сельскохозяйственных предприятиях // *Справочник бухгалтера совхоза и колхоза*. Изд. 2-е, перераб. и доп. Алма-Ата: Кайнар, 1972. 712 с.

REFERENCES

Ivantsova, H. O., and Andreieva, L. F. "Shliakhy udoskonalennia otsinky v bukhhalterskomu obliku" [Ways of improving assessment in accounting]. <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=40150>

Koblianska, H. Yu., and Revenko, K. O. "Porivnialna kharakterystyka PSBO 9 «Zapasy» i MSBO 2 «Zapasy»" [Comparative characteristics of Regulation (standard) accounting 9 "Inventories" and IAS 2 "Inventories"]. *Ekonomika: teoriia ta praktyka*, no. 2 (2014): 50-56.

Levchenko, O. P. "Shliakhy udoskonalennia orhanizatsii obliku vyrobnychkykh zapasiv" [Ways of improving the organization of accounting of inventory]. *Zbirnyk naukovykh prats Tavriiskoho derzhavnoho ahrotekhnolohichnoho universytetu*. Seriiia: Ekonomichni nauky, no. 4 (2014): 266-270.

Lopatovskiy, V., and Zhovtivska, O. "Vybir metodu otsinky zapasiv ta yoho vplyv na finansovi rezultaty subiekta hospodariuvannia" [The choice of inventory valuation method and its impact on the financial results of a business entity]. http://sophus.at.ua/publ/2014_05_22_23_kampodilsk/sekcija_6_2014_05_22_23/vibir_metodu_ocinki_zapasiv_ta_jogo_vplyv_na_f finansovi_rezultaty_sub_ekta_gospodarjuvannja/64-1-0-1008

[Legal Act of Ukraine] (2012). http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_021

[Legal Act of Ukraine] (1999). <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>

Nekhai, V. A. "Otsinka: element metodu chy metod bukhhalterskoho obliku" [Rating: the item method or the method of accounting]. *Visnyk Chernihivskoho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu*. Seriiia: Ekonomichni nauky, no. 3 (2013): 42-46.

Odintsova, T. M., and Prokopenko, A. S. "Problemy ucheta i otsenki materialno-proizvodstvennykh zapasov" [Problems of accounting and valuation of inventories]. <http://scientific-conference.com/h/sborniki/ekonomicheskije-nauki/668-problemy-ucheta-i-otsenki.html>

Plakhtii, T. F. "Poriadok otsinky zapasiv: problemy ta shliakhy yikh vyrishennia" [The order of evaluation of inventories: problems and ways of their solution]. *Zbirnyk naukovykh prats Tavriiskoho der-*

zhavnoho ahrotekhnolohichnoho universytetu. Ser.: Ekonomichni nauky, no. 2 (3) (2013): 292-299.

"Polozheniye o poriadke planirovaniya, nachisleniya i ispolzovaniya amortizatsionnykh otchisleniy v narodnom khozyaystve. Utverzhdeno Gosplanom SSSR, Gosekonomsovetom SSSR, Gosstroyem SSSR, Ministerstvom finansov SSSR, TsSU SSSR i Gosbankom SSSR 3 aprelya 1962 g." [Regulations on the procedure for planning, calculation and use of depreciation in the national economy. Approved by the USSR state planning Committee, Goskomatom of the USSR, Gosstroy of the USSR, the USSR Ministry of Finance, CSO of the USSR and the USSR on 3 April 1962]. In *Spravochnik bukhhaltera gosudarstvennoy trgovli*. Moscow: Ekonomika, 1969.

Radostovets, V. K., Krasnov, M. K., and Zakshvskiy, E. I. "Ukazaniya po vedeniyu bukhhalterskogo ucheta v selskokhozyaystvennykh predpriyatiyakh" [Instructions for conducting accounting in agricultural enterprises]. In *Spravochnik bukhhaltera sovkhosa i kolkhoza*. Alma-Ata: Kaynar, 1972.

Vasilieva, L. M., and Bondarchuk, N. V. "Otsinka yak element metodu bukhhalterskoho obliku" [Assessment as an element of the accounting method]. *Aktualni problemy rozvytku ekonomiky rehionu*, no. 12 (1) (2016): 105-108.

Zhminko, S. I., and Kudarenko, V. A. "Otsenka materialno-proizvodstvennykh zapasov organizatsii" [Evaluation of inventories of the organization]. *Mezhdunarodnyy bukhhalterskiy uchet. Reformirovaniye finansovoy otchetnosti*, no. 6 (102) (2007): 26-31.

Zhminko, S. I., and Kudarenko, V. A. "Ob otsenke materialno-proizvodstvennykh zapasov organizatsii" [On the evaluation of inventories of the organization]. *Vse dlya bukhhaltera. Na puti k mezhdunarodnym standartam*, no. 9 (201) (2007): 17-21.